Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

NR. 17 **Poznań, dnia 1 września 1938** **ROK 17**

Wydawca: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu**
ul. Rzeczypospolitej nr. 1 Telefon nr. 25-95 i 48-98

Rozwiązanie umowy o pracę z ważnych przyczyn przez pracodawcę.

Większość przepisów ustawodawstwa pracy ma tendencję do stworzenia ochrony praw pracobiorcy, wychodząc z podstawowej tezy, że sytuację jego utrudnia stosunek zależności, istniejący w odniesieniu do pracodawcy, którego wszelkim dyrektywom pracownik winien się podporządkować (co stanowi m. i. istotną cechę, wyróżniającą umowę o pracę od umowy o dzieło).

Jednakże z drugiej strony zachodzi niebezpieczeństwo, że przy nadmiernej ochronie uprawnień pracownika, w szczególności zaś przy ochronie jego praw do zachowania pracy, naruszone mogą zostać słuszne postulaty przedsiębiorcy i warsztatu pracy. Dla uniknięcia tych trudności przewidziane są specjalne przepisy o przedwczesnym rozwiązaniu umowy o pracę z ważnych powodów, przed upływem umówionego czasu i bez zachowania terminu wypowiedzenia. Odnośne przepisy zawarte są w Kodeksie Zobowiązań, w rozp. o umowie o pracę pracowników umysłowych z 1928 r. (Dz. U. Nr. 35, poz. 323) i w rozp. o umowie o pracę robotników z 1928 r. (Dz. U. Nr. 35, poz. 324), przy czym pierwsza z tych ustaw stanowi ustawę generalną, a dalsze dwie stanowią lex specialis. Pierwszeństwo ma w konkretnych wypadkach ustawa specjalna, a ustawa generalna decyduje o kwestiach nierozstrzygniętych w ustawach specjalnych.

Kodeks Zobowiązań.

Przedwczesne rozwiązanie umowy o pracę z ważnych powodów omawia art. 470 kz., przy czym stwarza on przepis bezwzględnie obowiązujący, t. zn. taki, którego nie można uchylić przez odmienną umowę stron.

Ważnymi powodami, według kz., są okoliczności, które sprawiają, że nie można zgodnie z wymaganiami dobrej wiary żądać od strony, aby pozostawała z drugą w stosunku pracy. Ogólne to sformułowanie posiada walor dla obu wskazanych wyżej ustaw szczególnych, gdyż jedna z nich (um. o pr. rob.) zawiera określenie o treści analogicznej, a druga żadnej definicji ważnych powodów nie podaje.

Ważne jest tu orzeczenie S. N., że „naruszenie zasad dobrej wiary, uzasadniające niezwłoczne rozwiązanie umowy o pracę, niekoniecznie musi nastąpić względem osoby współkontrahenta (pracodawcy), lecz wystarczy, że miało miejsce wobec osób trzecich (C. II. 2551/35)".

Rozwiązanie umowy następuje przez zawiadomienie drugiej strony. Ustawy szczególne nie zawierają odnośnie do formy żadnych bardziej szczegółowych wskazań. Oznacza to, że rozwiązanie umowy może nastąpić w każdej formie, byle było wyraźne. Nawet może wystarczyć zajście odpowiednich okoliczności (per facta concludentia) — np. niedopuszczenie do wykonywania pracy.

Prawo do wykonania przedwczesnego rozwiązania umowy o pracę określone jest terminem prekluzyjnym, po upływie którego nie może być przez żadną ze stron wykonane. Kodeks zobowiązań jako termin podaje 2 tygodnie od powzięcia wiadomości o istnieniu ważnej przyczyny. Odmienne czosokresy zawierają ustawy szczególne (o czym niżej).

Jeżeli ważne powody mają charakter ciągły lub powtarzający się, termin liczy się (również przy stosowaniu ustaw szczególnych) od chwili, kiedy ustał stan rzeczy, uzasadniający rozwiązanie umowy.

Przepisy kodeksu zobowiązań mają zastosowanie również do umów, zawartych przed wejściem w życie kz., a nie podpadających pod przepisy ustaw szczególnych (C. II. 2551/35).

Skorzystanie z prawa do przedwczesnego rozwiązania umowy z ważnych przyczyn, czy to na podstawie przepisów kz., czy to ustaw szczególnych, w niczym nie umniejsza praw do ew. żądania odszkodowania od pracownika, uzasadnionego innymi przepisami. Jednakże przedwczesne wypowiedzenie umowy działa ex nunc (od tejże chwili), co ma ten skutek, że nie można w takim wypadku zastosować prawa zatrzymania poborów należnych pracownikowi, aż do czasu zwrotu świadczeń wzajemnych (art. 219 kz.), a z drugiej strony samo niewypłacenie poborów nie może być uważane za domniemane przedwczesne rozwiązanie umowy z ważnych powodów.

Rozporządzenie o umowie o pracę pracowników umysłowych.

Rozporządzenie powyższe, jak to już wyżej wspomniano nie zawiera definicji „ważnych powodów", a jedynie w art. 31 podaje szereg przyczyn, uprawniających pracobiorcę do przedwczesnego rozwiązania umowy, a w art. 32 podaje analogicznie przyczyny uprawniające do tego pracodawcę. Wyliczenia powyższe nie są wyczerpujące, mają charakter przykładowy niejako, inne przepisy rozp. wskazują na dalsze ważne przyczyny rozwiązania umowy, a na koniec nie traci swej wartości omówiona wyżej definicja ważnych przyczyn zawarta w kodeksie zobowiązań.

Art. 32 wymienia następujące przyczyny:

a) **Nadużycie zaufania pracodawcy.** „Stosunek pracodawcy do jego pracowników musi być oparty na zaufaniu i pewności, że wszystkie czynności, przez personel pracowniczy w granicach jego funkcyj spełniane, są wykonywane lojalnie i nie są tajone" (C. I. 3006/36). Ogólne to sformułowanie obejmie przede wszystkim wszelkie kwestie, wiążące się z rozliczeniami finansowymi między pracodawcą a pracownikiem. „Dobra wiara wymaga uczciwości w stosunkach pieniężnych" (C. II. 2551/35).

Rozstrzygać tu przy tym musi zasada uczciwości, a żadnym kryterium nie może być wysokość kwoty, w odniesieniu do której pracownik naruszył zasady uczciwości. „Wymaganą jest uczciwość pracownika również w sprawach drobnej wagi". (S. N. z 13 II 1935). Co więcej działanie pracownika nie potrzebuje przysparzać jemu żadnych korzyści, a pracodawcy nie potrzebuje wyrządzać żadnej szkody, wystarczy tu sama okoliczność nadużycia zaufania (C. I. 3124/36 i inne).

Zresztą „istota nadużycia zaufania pracodawcy przez pracownika polegać może nie tylko na złym zamiarze, ale również na niedbalstwie lub lekkomyślności pracownika" (C. II. 333/37).

Dalsze orzeczenia S. N. wskazują jako przykłady nadużywania zaufania pracodawcy fakt „niezawiadomienia pracodawcy o nadużyciach popełnianych przez innego współpracownika, choćby swego bezpośredniego szefa" (C. I. 2569/35), fakt „puszczania przez pracownika w obieg weksli z podpisami urzędników przedsię-

biorstwa, nieposiadających majątku, z podaniem, że są to weksle klientowskie" (C. III. 569/36); fakt „tajenia przed pracodawcą wyników pracy" (C. I. 3006/36), a rozporządzenie samo wymienia ponadto przykładowo fakt pobrania przez pracownika prowizji, lub innego wynagrodzenia bez zgody pracodawcy od osób trzecich, lub rozmyślne uszkodzenie majątku przedsiębiorstwa.

Rozwiązanie umowy z powodu utraty zaufania do pracownika, na skutek jego nadużycia musi być uzasadnione faktami, usprawiedliwiającymi utratę zaufania do pracownika. Jednakże fakty te nie muszą dotyczyć osoby pracodawcy, lecz mogą dotyczyć osoby trzeciej (p. cytowane wyżej orzeczenie przy kod. zob. i C. III. 569/36).

Ponadto w orzeczeniu z 27 XI 1935 S. N. orzekł, że gdy pracownik zaangażowany do przedsiębiorstwa, zataił swój poprzedni stosunek służbowy w innym przedsiębiorstwie, z którego został zwolniony za nadużycia, to pracodawca może zastosować sankcje z art. 32 lit. a).

(C. d. w nast. nrze).

Mgr RŁ.

Dostawy i roboty dla administracji podległej Min. P. i H.

Zgodnie z zapowiedzią z poprzedniego numeru naszego pisma podajemy poniżej szczegóły zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu z 15 lipca 1938, w sprawie przepisów szczegółowych o dostawach i robotach dla podległych Ministrowi Przemysłu i Handlu działów administracji państwowej (Monitor Polski Nr. 168, poz. 308).

Zarządzenie powyższe opiera się na rozp. Rady Min. z 29 I 1937 o dostawach i robotach publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 92), którego jest równocześnie uzupełnieniem.

Przetargi rozpisują we własnym zakresie działania: Ministerstwo P. i H., Dyrektor Urzędu Morskiego, Dyrektor Głównego Urzędu Miar, Dyrektor Państw. Inst. Geologicznego i Prezes Urzędu Patentowego. Powyższe władze sporządzają kosztorys urzędowy dla robót, przekraczających wartość 1000 zł.

Jednoosobowy odbiór, przez osobę wyznaczoną przez odpowiedniego naczelnika wydziału w ciągu 3 dni od wykonania dostawy lub roboty, możliwy jest w następujących wypadkach: przy dostawach wartości do 500 zł, odbieranych w siedzibie urzędu, lub do 1000 zł, odbieranych poza siedzibą, oraz przy robotach, o ile ich wartość ogólna nie przekracza 1000 zł.

Zamówienia z wolnej ręki mogą być dokonywane po myśli § 37 rozp. R. M. (natychmiastowa konieczność, zachowanie tajemnicy, dla celów naukowych, możliwe do wykonania tylko przez określoną osobę, po nieudałym przetargu itp.), przy czym w p. 9, określającym wartość dostaw i robót budowlanych z wolnej ręki na podstawie uznania odnośnego Ministra, podano kwotę 5000 zł, a przy dostawach i robotach powtarzających się rocznie — 2000 zł.

W pozostałych wypadkach przełożony urzędu, uprawnionego do rozpisywania przetargów, wyznacza z pośród urzędników Komisję przetargową i odbioru, składającą się najmniej z 3 osób i to odbiorczą najpóźniej w terminie miesiąca od wykonania dostaw lub robót, a w 3 dni od ukończenia, jeżeli dostawy lub roboty miały wartość poniżej 15.000 zł.

Komisja przetargowa stwierdza na wstępie, czy oferent spełnia wszelkie warunki wymagane przy zgłoszeniu (zgodnie z rozp. Rady Min. z 29 I 1937 — pisaliśmy o tym obszerniej w nr. 1 Życia na str. 3), stwierdza ew. braki, sporządza protokół i o zamknięciu rozprawy ofertowej zawiadamia oferentów, z tym, że wybrany oferent otrzyma osobne zawiadomienie o przyjęciu jego oferty.

Decyzje komisji przetargowej (podobnie jak i odbiorczej) podlegają zatwierdzeniu przez kierownika urzędu rozpisującego przetarg, a zamówienie, lub przyjęcie roboty czy dostawy przekraczającej wartość 500.000 zł uzależnione jest od zatwierdzenia przez Ministra Przemysłu i Handlu.

Przyjęcie dostaw i robót może nastąpić dopiero po ich zbadaniu przez komisję odbiorczą, która bada m. i. zgodność dostaw czy robót z warunkami umowy, wartość użytych materiałów, zgodność robót z planami, terminowość itp. Komisja może odrzucić przyjęcie dostaw, czy robót w całości, zaproponować przyjęcie częściowe, ograniczyć przyjęcie do części pozbawionej wad, wezwać do usunięcia braków itp. Protokół badań komisji podpisują jej członkowie, oraz osoby przy badaniu obecne (ew. rzeczoznawcy), oraz w szczególności również i dostawca.

Od orzeczenia komisji przysługuje dostawcy prawo odwołania się na piśmie do władzy zatwierdzającej orzeczenie komisji i to w ciągu jednego tygodnia.

Przy równych ofertach pierwszeństwo następuje zgodnie z treścią § 13 rozp. Rady Min. (najpierw organizacje rzemieślnicze, potem rzemieślnicy, na koniec przemysłowcy), a dalej pierwszeństwo przysługuje oferentom, którzy będą mogli wykazać się zaświadczeniem materialnego poparcia prac Polskiego Komitetu Normalizacyjnego.

Ogłoszenie o przetargu nieograniczonym winno nastąpić w zasadzie na 10 dni przed terminem ostatecznym do składania ofert, na dni 15 przed terminem, gdy chodzi o roboty budowlane, na dni 21 gdy chodzi o dostawy lub o roboty budowlane wartości powyżej 500.000 zł, lub o roboty czy dostawy, wymagające przed opracowaniem oferty wstępnych studiów handlowych i technicznych.

Dla dostaw, czy robót, dla których nie istnieją ceny giełdowe, ani rynkowe ceny ustala specjalna komisja, powołana przez kierownika urzędu (zgodnie z art. 38 ust. 3 rozp. Rady Min.).

Dostawę, lub robotę uważa się za przyjętą dopiero po dokonaniu ostatecznego odbioru przez komisję odbiorczą i zatwierdzeniu tego odbioru przez kierownika urzędu.

Dalsze przepisy ustalają warunki i terminowość dostawy, ustalają m. in. że w braku innej umowy miejscem dostawy jest magazyn odbiorczego urzędu, że odbiór przeprowadza w zasadzie kierownik magazynu, który wystawia odpowiednie pokwitowanie stanowiące potem dowód terminu dostawy, że koszta opakowania ponosi w braku odmiennej umowy dostawca itp.

Komisja może zarządzić, o ile istnieją po temu odpowiednie przyczyny, odbiór wstępny przeprowadzany na miejscu wytwórni dostawcy.

Również w wypadku dostawy partiami, wybrakowania części dostawy, lub jeżeli zachodzi konieczność rozpoczęcia eksploatacji budowli przed jej ukończeniem, może komisja przeprowadzić odbiór częściowy.

Z kolei następuje odbiór ostateczny, a ponadto jeżeli dostawca lub przedsiębiorca udzielił rękojmi na czas określony, odbiór końcowy (superkolaudacyjny) w okresie miesiąca po upływie terminu gwarancyjnego.

Przedmioty i urządzenia ostatecznie nie przyjęte przez komisję przedsiębiorca obowiązany jest zabrać lub usunąć w ciągu dwóch tygodni, a w innym wypadku urząd może je oddać na przechowanie, a w pewnych wypadkach sprzedać.

Jeżeli komisja stwierdzi że wykonana dostawa lub robota posiada wady i braki, może pobrać dodatkowe kaucje (kolaudacyjne) przez zatrzymanie części należnego przedsiębiorcy wynagrodzenia (minimum 5%).

W pewnych wypadkach, a w szczególności po uskutecznieniu części dostawy, przyjętej przez komisję odbiorczą, lub po wykonaniu części roboty (o ile wartość roboty przekracza 10.000 zł) może nastąpić częściowe opłacenie robót i dostaw, trwających czas dłuższy.

Pewne odrębne przepisy dotyczą inwestycyj na terenie portów polskich i wybrzeża morskiego.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia.

rł.

Przyjmowanie przez Pocztę przesyłek pobraniowych do Gdańska.

Jednej z firm pomorskich, podniosła, iż na mocy rozporządzenia Ministerstwa Poczt i Telegrafów z lutego r. b. (Dz. Urz. Min. P. i T. Nr. 4/1938 poz. 13) urzędy pocztowo przyjmują do Gdańska przesyłki towarowo obciążone zaliczeniem tylko do wagi 2 kg. i wartości nieprzekraczającej zł 50,— (Kolej przesyłek towarowych za zaliczeniem do Gdańska wogóle nie przyjmuje). Wobec wagi sprawy, podajemy wyjaśnienie, jakie otrzymaliśmy w danej sprawie od sfer miarodajnych:

„Sprawa przesyłek pobraniowych zagranicę uzależniona jest od zasady uzyskiwania zaświadczeń walutowych.

„Wobec tego wyjaśniamy uprzejmie, że wysyłanie przesyłek pobraniowych do Gdańska może się odbywać w dwojaki sposób: albo do Urzędu Pocztowego Polskiego w Gdańsku, albo do poczty Gdańskiej.

„Jeśli chodzi o Polski Urząd Pocztowy w Gdańsku, to na mocy Dz. Urz. Min. Poczt i Tel. Nr. 16 z dn. 28. VII. 1936 r. poz. 37 można wysyłać do Urzędu Pocztowego Polskiego przesyłki pobraniowe bez ograniczeń, gdyż właśnie to zarządzenie wyłącza Gdańsk z pod zasady uzyskiwania zaświadczeń walutowych, za wyjątkiem wyszczególnionych w p. b.) poz. 57 tegoż Dziennika — towarów. Zaznaczyć należy, że „Zmiana zarządzenia o kontroli wywozu towarów zagranicę i do W. M. Gdańska" poz. 13 Dz. Urz. Min. P. i Tel. z dnia 28. II. 1936 r. nie odnosi się do Gdańska. Gdyby więc Urzędy Pocztowe nadal opierając się na wymienionych Dzienniku Urzędowym nie przyjmowały przesyłek pobraniowych do Poczty Polskiej w Gdańsku, to należy złożyć odpowiednie pismo, do Min. Poczt i Tel. z wyszczególnieniem, jaki Urząd Pocztowy to stosuje, a wtedy Ministerstwo zwróci się do Dyrekcji Okr. Poczt. Tel. z wyjaśnieniem, jak należy wymienione zarządzenie interpretować, t. zn., że wyjaśni, że „Zmiana zarządzenia o kontroli wywozu towarów zagranicę i do W. M. Gdańska" (poz. 13 Dz. Urz. Min. P. i Tel. z dn. 28. II. 1938 r.) nie odnosi się do Gdańska.

„Jeżeli chodzi o przesyłki pobraniowe do Gdańskiej Poczty, to traktowane one są jak przesyłki zagranicę, a więc z wszelkiemi ograniczeniami, jakie wskazane są w wyżej wymienionych Dziennikach Urzędowych.

„Dla porządku przypominamy, że jakkolwiek Poczta Polska w Gdańsku nie działa na całym jego terenie, to jednak po listownym uprzedzeniu odbiorców, mogą oni osobiście odbierać przesyłki w Polskim Urzędzie Pocztowym; a więc w praktyce przesyłki takie można stosować w Gdańsku wobec wszystkich klientów".

Rozbudowa Targów Wołyńskich.

Już od lat trzech nieustanny rozrost Targów Wołyńskich, odbywających się w Równem, stał się przyczyną stałego rozszerzania terenu targowego oraz wznoszenia nowych, utrzymanych w nowoczesnym stylu, reprezentacyjnych pawilonów. Tak, w r. 1936 powstały pawilony Liceum Krzemienieckiego, Wołyńskiej Izby Rzemieślniczej, firmy „Bacon - Export" w Gnieźnie, wybudowana została latarnia morska Ligi Morskiej i Kolonialnej. W związku z dalszym rozwojem tej wielkiej imprezy Kresów Wschodnich pozostaje ekspansja terenowa i inwestycje budowlane w latach następnych. Rok bieżący przynosi IX Targom Wołyńskim (11—25 września) nowe inwestycje. Powstaje wielki pawilon, w którym mieścić się będzie m. in. przemysł i handel Wielkopolski, stoiska samorządów miejskich Wołynia, dział motoryzacyjny itd. LOPP. buduje na terenie Targów wieżę do skoków spadochronowych o wysokości 30 mtr, drugą z rzędu na Wołyniu, gdyż pierwsza wieża powstała w roku ub. w Kowlu.

W ramach IX Targów Wołyńskich odbyć się mają niezwykle atrakcyjne dla producentów i kupców nie tylko z całej Polski, lecz i z zagranicy, targi chmielarskie. Na terenie przeznaczonym na targi będą wybudowane wielkie składy i magazyny, bowiem oczekiwane jest dostarczenie ponad 2 tys. centnarów tego szlachetnego produktu ziemi wołyńskiej.

Równolegle z rozszerzeniem terenu Targów Wołyńskich i nowymi budowlami postępują naprzód roboty dekoracyjne. Terenem Targów jest stary park, pełen zieleni, piękno którego podnoszą jeszcze liczne dekoracje kwiatowe, klomby i trawniki. T. zw. nowy teren już w latach ubiegłych został wysadzony klonem amerykańskim i daliami. Obecnie wszędzie na Targach wre praca, wszędzie panuje ruch, gdyż przygotowania do otwarcia Targów Wołyńskich trwają w całej pełni.

Postęp pod każdym względem, znaczne zdobycze w postaci zajmowanych z rokiem każdym nowych terenów oraz nowych pawilonów, zasługujących na nazwę fundamentalnych budowli, najlepiej świadczą o osiągniętym przez Targi Wołyńskie stopniu rozwoju. Targi Wołyńskie dziś stały się placówką bez której życie gospodarcze nie tylko Wołynia, lecz i całych Kresów Wschodnich, jest nie do pomyślenia.

Nowy wskaźnik produkcji.

Instytut Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen zakończył obliczenia nowego wskaźnika produkcji przemysłowej. Dotychczasowy wskaźnik produkcji opierał się na bezpośrednich liczbach produkcji tylko w części, dotyczącej przemysłu przetwórczego, reprezentującego 75% z górą wartości całej produkcji przemysłowej; wskaźnik ten opierał się na liczbach zatrudnienia w zakładach, zatrudniających powyżej 20 robotników. Przy obliczaniu wskaźnika ogólnego, wskaźniki poszczególnych gałęzi były ważone według liczby zatrudnionych robotników.

Z tych braków dotychczasowego wskaźnika produkcji Instytut zdawał sobie sprawę już w chwili jego opracowania (rok 1928), lecz w owym czasie statystyka zatrudnienia była niemal jedynym i najlepszym materiałem, na którym można było oprzeć obliczenie wskaźników dla przemysłu przetwórczego. Dopiero przed stosunkowo niedawnym czasem, po usprawnieniu i zaktualizowaniu statystyki przemysłowej przez Główny Urząd Statystyczny, powstał nowy materiał dla obliczeń wskaźnika produkcji.

Przy obliczaniu wskaźnika ogólnego, wskaźniki produkcji poszczególnych gałęzi są ważone według wartości produkcji netto. Pod wartością produkcji netto rozumie się wartość produkcji z potrąceniem kosztów wszystkich surowców i materiałów, zużytych w danym procesie produkcyjnym. Jest to t. zw. „wartość dodana". Z nieuwzględnianych dotychczas gałęzi przemysłu do nowego wskaźnika wprowadzono produkcję energii elektrycznej oraz wydobycie gazu ziemnego, soli potasowych i soli kamiennej. Nowy wskaźnik nie uwzględnia natomiast przemysłu budowlanego, ze względu na brak właściwych materiałów statystycznych.

Wyniki tych obliczeń przedstawiają się w liczbach rocznych następująco (podstawa — 1928 — 100; w nawiasie wskaźnik, obliczany według dotychczasowej metody): 1929 r. — 101 (97), 1932 r. — 63,7 (53.73), 1937 r. — 111.0 (85,0), pierwsze półrocze 1938 r. — 119.1 (92.0), czerwiec 1938 r. — 120.5 (91.4).

Tego rodzaju rewelacyjne zmiany we wskaźniku produkcji, który zwykło się uważać za dość wierny obraz sytuacji gospodarczej, wywołały szereg zastrzeżeń i nie przyczyniły się do powiększenia zaufania dla statystyki.

Skarb. - Finanse

Płatność podatków we wrześniu.

We wrześniu są płatne następujące podatki: do dnia 5 września — podatek od energii elektrycznej, pobrany przez sprzedawcę energii w czasie od 16 do 31 sierpnia 1938 r.; do 20 września — tenże podatek, pobrany w czasie od 1 do 15 września 1938 r.; do dnia 7 września — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawców w sierpniu 1938 r.; do dnia 15 września — II rata zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu za rok 1938, przez drobne przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe; do dnia 25 września — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1938 w wysokości podatku, przypadającego od obrotu osiągniętego w sierpniu 1938 r. przez wszystkie przedsiębiorstwa, obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych obrotach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia, a z innych przedsiębiorstw — przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii oraz przemysłowe I—V kategorii, prowadzące prawidłowe księgi handlowe.

Ponadto płatne są we wrześniu zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności we wrześniu 1938 roku.

W sprawie rozporządzenia wykonawczego do ustawy o ulgach inwestycyjnych.

Na ostatnim posiedz. komisji skarbowej Izby P. - H. Warszawskiej, rozważano projekt rozporządzenia wykonawczego do ustawy o ulgach inwestycyjnych, w wyniku czego zaakceptowano wszystkie poprawki, opracowane przez biuro Izby. W związku z poważnymi brakami, jakie wykazuje wspomniana ustawa, załatwiona przez Sejm w bardzo szybkim tempie, rozporządzenie wykonawcze wymaga bardzo dokładnej i szczegółowej analizy. Projekt rozporządzenia przedstawiony przez Min. Skarbu sprowadza ulgi do zbyt niskiego poziomu, przy czym przepisy są zbyt zawiłe i ich uproszczenie staje się jednym z ważniejszych zagadnień.

Termin do wnoszenia opłat w postępowaniu odwoławczym.

Art. 108 ordynacji podatkowej przewiduje, że gdy płatnik wyraża życzenie złożenia ustnych wyjaśnień w celu uzasadnienia podniesionych w odwołaniu zarzutów, należy zawiadomić go o terminie rozpoznania odwołania przynajmniej na 7 dni przed posiedzeniem Komisji lub Sekcji odwoławczej pod warunkiem, że przy wniesieniu odwołania uiści opłatę w wysokości określonej ustawą.

Na tle tego przepisu Najwyższy Trybunał Administracyjny wydał orzeczenie treści następującej (L. rej. 5115/36 i 5147/36):

„Nieuzasadnione są zarzuty skargi, że władza obraziła postanowienia art. 115 O. P. (poz. 346/34), nie zawiadomiwszy pełnomocnika skarżących o dniu posiedzenia Komisji mimo, że skarżący w odwołaniu wyrazili życzenie udzielenia Komisji ustnych wyjaśnień i uiścili opłatę, o której mowa we wspomnianym art. 115 O. P. Prawo udziału podatnika w posiedzeniu władzy, rozpoznającej jego odwołanie, oraz prawo żądania, by powiadomiono go o dniu rozpoznania odwołania, uzależnia bowiem § 1 art. 115 O. P. od faktu uiszczenia przez niego przewidzianej w tym artykule opłaty przy wniesieniu odwołania, a zatem niewątpliwie i przy wniesieniu uzupełnienia odwołania, o ile ono w ogóle jest dopuszczalne, t. zn., o ile zostało wniesione w terminie do odwołania. Wynika z tego, iż opłata wspomniana winna być uiszczona w terminie odwoławczym. Skoro zaś skarżący opłatę przewidzianą w art. 115 O. P. uiścili po upływie 30-dniowego terminu odwoławczego (nakazy płatnicze doręczono 6 grudnia 1935 r., a opłaty uiszczono 7 lutego 1936 r.), to Najwyższy Trybunał Administracyjny nie mógł dopatrzyć się zarzuconej obrazy art. 115 O. P."

Dopuszczenie dokonywania wyższych potrąceń podatkowych przez pracodawców od płac pracowników, opłacających podatek kumulacyjny.

Ministerstwo Skarbu zarządziło, aby nie kwestionowano dokonywanych przez pracodawców wyższych potrąceń podatkowych i przyjmowano wszelkie wpłaty z tym, że kwoty w ten sposób nadpłacone będą wpływały na wysokość rat przypadających do zapłaty z tytułu różnicy od skumulowanych wynagrodzeń. Rozporządzenie to wydano skutkiem tego, że doszło do wiadomości Min. Skarbu, iż zdarzają się wypadki, że pracodawca za zgodą pracownika potrąca od uposażenia podatek dochodowy wyższy, aniżeli to wynika z przepisanej skali. Dzieje się to wskutek tego, że pracownik w przewidywaniu obowiązku złożenia zeznania od skumulowanych wynagrodzeń oraz wpłacenia połowy należności, unika w ten sposób trudności jednorazowego uiszczenia kwoty, wpłacając obowiązującą należność w drobniejszych, a przez to mniej uciążliwych ratach.

Jak składać odwołania od wymiaru podatków.

Pod powyższym tytułem zamieściliśmy krótkie pouczenie w nr. 15 „Życia Gospodarczego" z 1 VIII 1938 (na str. 152).

Zamieszczona tam informacja, że opłata stemplowa odwołań wynosi 2 zł, wymaga pewnego uzupełnienia. Zgodnie z postanowieniami art. 147 ustawy o opłatach stemplowych z 1 VII 1926 (w brzmieniu Dz. U. Nr. 64 z 1935, poz. 404) — podanie (odwołanie od wymiaru) w którym petent żąda zmiany decyzji, wydanej w przedmiocie daniny publicznej (podatku, opłaty, cła), podlega opłacie w wysokości 2 zł (jak podano w wym. informacji).

Jeżeli jednak suma sporna nie przewyższa 100 zł to opłata przy sumie spornej, przewyższającej 50 zł wynosi 0,50 zł, przy sumie zaś nieprzekraczającej 50 zł podanie jest wolne od opłaty.

Kumulowanie wynagrodzeń w ciągu roku.
(interpretacja art. 45 ustawy o podatku dochodowym).

Na podstawie nadsyłanych akt podatku dochodowego od łącznych wynagrodzeń Ministerstwo Skarbu stwierdziło, że na terenie niektórych izb skarbowych stosowana jest niewłaściwa interpretacja przepisu art. 45 ust. 1 lit. a) ustawy o państwowym podatku dochodowym polegająca na tym, że do obowiązku składania obliczeń różnicy oraz opłacania podatku skumulowanego pociągane są osoby, które wprawdzie były w ciągu roku zatrudnione u dwóch lub więcej służbodawców, jednakże nie równocześnie, lecz po zwolnieniu z obowiązków u jednego pracodawcy, przechodziły bezpośrednio czy też po pewnej przerwie na stanowisko inne.

W związku z tym Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że powołany przepis w niczym nie uzasadnia stosowania tego rodzaju wykładni. Założeniem art. 45 ust. 1 lit. a) ustawy jest objęcie obowiązkiem opłacania różnicy podatku dochodowego z działu II ustawy tylko tych osób, które bądź w ciągu całego roku, bądź w pewnym krótszym okresie czasu — równocześnie pracowały za wynagrodzeniem u dwóch lub więcej służbodawców. W wypadkach gdy pracownik kilkakrotnie nawet w ciągu roku zmieniał miejsce zatrudnienia, przy czym nie istniał fakt równoczesnego pełnienia pracy u dwóch pracodawców — nie ma obowiązku składania obliczenia i wpłacania różnicy w podatku wynikłej na skutek skumulowania całorocznej kwoty wynagrodzeń.

(Ok. M. Sk. z 20 VII 38 L. D. V. 18046/2/38).

Opodatkowanie dochodu z dywidendy.

Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 9 VII 38 r. L. D. V. 17741/2/38 (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 20) podało do wiadomości podległych sobie władz wyciąg z wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 6 VI 38 r. L. rej. 4671/36 dotyczący sprawy kwalifikacji dochodu z dywidendy w razie zapisania należnej z tego tytułu sumy na rachunek akcjonariusza w księgach spółki.

W motywach powyższego wyroku N. T. A. orzekł, iż uznanie przypisanej a nie wypłaconej dywidendy za dochód w miarodajnym okresie czasu zależy przede wszystkim od tego, czy akcjonariusz przez to przypisanie uzyskał faktyczną możność dysponowania dywidendą i czy niepodjęcie przez niego w tym okresie tej dywidendy było objawem takiej swobodnej dyspozycji, czy też wynikiem okoliczności, niezależnych od jego woli. Sam zaś fakt przypisania dywidendy na rzecz akcjonariusza w księgach spółki akcyjnej nie może być uważany za decydujący dla opodatkowania.

Jednocześnie N. T. A. podniósł iż — jak to orzekł już i uzasadnił w wyroku z dn. 1 XII 1930 r. L. rej. 2402/28 — sam fakt zapisania pewnej należności w księgach dłużnika nie wyklucza jeszcze obrony płatnika w tym kierunku, że należność ta nie stanowiła jego dochodu podatkowego. (GSI.).

Sprawy socjalne.

Uprawnienia pracowników umysłowych na wypadek braku pracy.

Z tytułu ubezpieczenia na wypadek braku pracy przysługują pracownikom umysłowym świadczenia: 1) zasiłek pieniężny, 2) opłata składek za ubezpieczenie na wypadek choroby, 3) zapomoga na podróż do miejsca nowego zatrudnienia. W razie braku pracy z powodu niedostatecznego przygotowania zawodowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych zarządzić może uzupełnienie wyszkolenia, ponosząc związane z tym ewentualne opłaty, co nie pozbawia prawa do zasiłku.

Świadczenia te uzależnione są od posiadania przez ubezpieczonych pewnego minimalnego okresu ubezpieczenia (t. zw. okresu wyczekiwania), a mianowicie 12 miesięcy składkowych, przebytych w ubezpieczeniu w ciągu 24 miesięcy, licząc wstecz od dnia utraty ostatniego zajęcia, przy czym ubezpieczony nie może korzystać ponownie ze świadczeń na podstawie tych samych miesięcy składkowych. Czas obowiązkowej, względnie zastępującej ją, ochotniczej służby wojskowej, ćwiczeń wojskowych, sezonu martwego w danej gałęzi pracy, wreszcie czas choroby stanowią przerwę, o którą przedłuża się wymieniony okres 24 miesięcy.

Warunkiem prawa do świadczeń na wypadek braku pracy jest ponadto zdolność do pracy i nieprzerwane pozostawanie bez niej z powodu niemożności znalezienia odpowiedniego zajęcia. Prawo do zasiłków nie przysługuje ubezpieczonemu, który w utraconym ostatnim zajęciu nie otrzymywał żadnego wynagrodzenia ani w naturze, ani w gotówce.

Świadczenia przyznawane są bezrobocznym pracownikom umysłowym na okres 6-ciu miesięcy, mogą być jednak przedłużone do 9-ciu miesięcy zależnie od długości ubezpieczenia, względnie stanu rodzinnego. Zasiłki wypłacane są każdego miesiąca z dołu.

Handel zagraniczny.

Doręczenie stronom dowodów wywozu towarów zagranicę.

Okólnikiem L. D. IV 24957/3/37 Ministerstwo Skarbu unormowało sprawę doręczenia stronom dowodu wywozu towaru zagranicę. Wobec zachodzących przypadków zażaleń ze strony eksporterów, że potwierdzenie wywozu towaru za granicę, t. zn. kwity celne oraz deklaracje wywozowe są wydawane stronom z opóźnieniem, Ministerstwo Skarbu poleciło, ażeby dokumenty te były wydawane stronom możliwie szybko. Przetrzymywanie ich w urzędach celnych bez uzasadnionej przyczyny jest niedopuszczalne. Równocześnie Ministerstwo Skarbu zaznaczyło, że zgodnie z przepisami w sprawie instrukcji pocztowo celnej podurzędy celne, które dokonały odprawy towarów krajowych wolnych od cła i ograniczeń wywozowych, obowiązane są wysyłać dowody wywozu pod adresem eksporterów listem poleconym.

Wystawianie kwitów wywozowych.

Okólnikiem L. D. IV. 25173/3/37 Ministerstwo Skarbu stwierdziło, że urzędy celne, wystawiając kwity wywozowe z tytułu wywozu za zwrotem cła towarów, wymienionych w par. 1 rozporządzenia Ministerstwa Skarbu dnia 25 października 1934 w sprawie zwrotu cła przy wywozie niektórych towarów podkreślając termin ważności tych kwitów na 1 miesiąc. W związku z powyższem Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że kwity wywozowe z terminem ważności na 1 miesiąc należy wystawić tylko za wywieziony za granicę jęczmień, natomiast na wywiezione za granicę, za zwrotem cła wszystkie inne towary należy wystawić kwity wywozowe z terminem ważności w ciągu jednego roku. Równocześnie Ministerstwo przypomniało, że urzędy celne upoważnione do wystawiania kwitów wywozowych, obowiązane są przesyłać urzędom celnym, upoważnionym do realizowania tych kwitów, wzory odcisków pieczęci urzędowych, oraz wzory podpisów naczelnika urzędu, kierownika działu rachunkowo kasowego, jak również urzędników upoważnionych do ich zastępstwa.

W sprawie zwolnienia eksportu pośredniego od podatku przemysłowego od obrotu.

Jak wiadomo, samorząd gospodarczy wystąpił w roku ubiegłym do Ministerstwa Skarbu z wnioskiem o odpowiednie ustawodawcze uregulowanie sprawy, w okresie przejściowym zaś o zwolnienie na zasadzie art. 39 ustawy o podatku przemysłowym od podatku obrotów uzyskanych również z pośrednich transakcyj eksportowych, włączając transakcje wiązane.

Ministerstwo Skarbu zakomunikowało jednak, że nie zamierza w okresie przejściowym załatwiać w trybie administracyjnym, t. j. na podstawie cyt. art. 39, gdyż poczynając od roku 1939 sprzedaż eksportowa dokonywana przez przedsiębiorstwa przemysłowe również na rachunek krajowych przedsiębiorstw eksportowych wolna będzie od podatku obrotowego na podstawie art. 3 pkt. 8 ustawy z dnia 4 maja 1938 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 292 p. poprzedni nr. „Życia").

Równocześnie Ministerstwo stwierdziło, że ewent. zwolnienia od podatku obrotowego eksportu pośredniego, dokonywanego m. in. w ramach transakcyj wiązanych, zależeć będzie od pojęcia krajowego przedsiębiorstwa eksportowego, które zostanie określone w drodze rozporządzenia.

Nadmienia się przy tej sposobności, że Ministerstwo Skarbu w drodze wyjątku, tj. na podstawie przytoczonego art. 39 ustawy o podatku przemysłowym zwolniło okólnikiem z dnia 24 czerwca 1938 r. L. D. V. 7772/4/38 (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 19, poz. 467) od podatku przemysłowego od obrotu sprzedaż eksportową wyrobów rzemieślniczych, dokonaną przez zakłady rzemieślnicze w r. 1938 na rachunek firmy „Centrala Handlowa Rzemiosła" Sp. z o. o. Warszawa, Zielna 13.

Różne.

Ogłoszenie ustawy w sprawie kształtowania się cen artykułów rolniczych.

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 56 z dn. 6 sierpnia r. b. poz. 447 ogłoszona została ustawa o środkach finansowych na popieranie gospodarczo uzasadnionego kształtowania cen artykułów rolniczych. Ustawa ta wchodzi w życie w 30 dni po ogłoszeniu.

Władzom administracyjnym zostało wydane polecenie, aby — szczególnie w pierwszym okresie wprowadzenia w życie ustawy — władze administracji ogólnej i organa skarbowe skierowały jak najbaczniejszą uwagę na jej sumienne wykonanie. Ustalone też zostały zasady współpracy z organizacjami rolników co do współdziałania tych organizacyj w realizowaniu założeń ustawy i dopilnowaniu jej postanowień.

W okresie najbliższych kilku miesięcy wydatki na t. zw. zwroty ceł przy eksporcie zbóż i produktów przemiału — niezależnie od wielkości tego eksportu — pokryte zostaną przez Ministerstwo Skarbu z funduszów skarbowych. Nowe środki finansowe z opłat od kaszy i mąki gromadzić się będą, począwszy od pierw-

szych dni września w instytucjach finansowych. Środki te posłużą następnie do wzmożenia akcji podnoszenia ceny zbóż ponad poziom obecny, kształtujący się na niektórych terenach kraju nadmiernie nisko.

Do ustawy powyższej ukazało się ostatnio (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 477) obszerne rozporządzenie Min. Skarbu z 19 VIII 1938.

Ankieta Związku Fabrykantów.

Związek Fabrykantów w Poznaniu zwraca się z prośbą o rychłe nadesłanie odpowiedzi na ankietę rozpisaną do PT. Członków pismem Nr. 3316/38 z dnia 8 sierpnia 1938 r.

Pełną wartość uzyskają wyniki tej ankiety dopiero z chwilą skompletowania materiałów z wszystkich członkowskich przedsiębiorstw, a znaczna część przedsiębiorstw ankiety dotąd nie dostarczyła.

Walka z plakatami.

W wyniku wszczętej przez p. Premiera akcji w celu podniesienia wyglądu estetycznego osiedli, władze administracyjne wydały bardzo liczne szczegółowe dyspozycje i zarządzenia.

Jakkolwiek co do zasady kwestia powyższa znalazła powszechne zrozumienie, to jednak szereg szczegółów w przeprowadzeniu akcji podniesienia wyglądu miast, wywołał zastrzeżenia, a nawet sprzeciwy.

Do tej ostatniej kategorii zaliczyć wypadnie również zarządzenia w kierunku usuwania emaliowych plakatów reklamowych, wydane przez liczne zarządy miejskie, na terenie całej Polski, prawdopodobnie bez wiedzy i zgody władz centralnych.

Zarządzenia tego rodzaju chybiają zupełnie celu, gdyż estetyczne, trwałe i nie niszczące się przez kilkadziesiąt lat plakaty emaliowe nie powodują w żadnym wypadku zanieczyszczenia czy zeszpecenia miasta, a raczej wręcz przeciwnie wygląd jego mogą ożywiać.

Ponadto zresztą ta, powszechnie przyjęta za granicą forma propagandy, ma poważne znaczenie gospodarcze, przyczyniając się do ożywienia obrotów gospodarczych.

Zarządzenia władz miejskich wywołały fatalne skutki przede wszystkim dla emalierni, którym poważniejsze przedsiębiorstwa wypowiedziały zamówienia, wchodzące w setki tysięcy złotych.

W powyższej, ważnej dla życia gospodarczego kwestii, Związek Fabrykantów złożył wyczerpująco umotywowany memoriał w Min. Przemysłu i Handlu.

Należy wyrazić nedzieję, że interwencja ta przyniesie szybki i pełny skutek.

Organizowanie przemysłu w 4-ch powiatach.

Związek Fabrykantów w Poznaniu już od dłuższego czasu zainteresował się sprawą zorganizowania przemysłu w 4-ch nowo przyłączonych do woj. poznańskiego powiatach: kaliskim, kolskim, konińskim i tureckim.

W tym celu m. i. nawiązał Związek kontakt z władzami państwowymi pow. powiatów, oraz z okazji wyjazdu swych delegatów na teren 4-ch powiatów przeprowadził konferencje z tamtejszymi sferami przemysłowymi i władzami.

Ostatnio Związek Fabrykantów rozesłał do wszystkich polskich przedsiębiorstw fabrycznych materiały informacyjne o swej pracy, wskazówki co do korzystania z pracy Związku oraz obszerne kwestionariusze, z równoczesną prośbą o nawiązanie kontaktu ze Związkiem Fabrykantów i przystąpienie na członków.

Jeżeli które z przedsiębiorstw powyższych materiałów nie otrzymało, zechce zwrócić się po nie bezpośrednio do Związku Fabrykantów, Poznań, Rzeczypospolitej 1 (tel. 25-95, 48-98).

Po wycieczce do C. O. P.

Wycieczka wielkopolskich sfer gospodarczych do Centralnego Okręgu Przemysłowego, o której informowaliśmy w ostatnich numerach pisma, została wykonana najzupełniej zgodnie z programem i zakończyła się powrotem uczestników do Poznania w dniu 24. VIII.

Pozostawiając na najbliższą przyszłość bliższe omówienie tej imprezy, czujemy się w obowiązku zaznaczyć tylko, że całość wycieczki była imprezą znakomicie udałą.

Tak pod względem gospodarczym jak i turystycznym uczestnicy odnieśli pełne korzyści. Bez zarzutu organizację techniczną przeprowadziło P. B. P. „Orbis“, a sprawą zorganizowania przyjęcia w COP zajmował się przede wszystkim, i z pięknymi wynikami, Związek Polski.

IV Targi Meblowe w Swarzędzu.

Swarzędz, znane w całej Polsce miasto stolarzy, przygotowuje się do urządzenia czwartych z rzędu Targów Meblowych. Otwarte zostaną one w niedzielę dnia 4-go września i trwać będą do 25 września rb.

Poprzednie Targi Meblowe wykazały, że olbrzymia Hala Targowa jest na potrzeby Swarzędza za szczupłą. To też w rb. Komitet Targów Meblowych rozszerzył tereny targowe znacznie, włączając do nich lokale Spółdzielni „Jedność“ jako pawilon II. Ilość wystawców sięga pokaźnej liczby przeszło 100 stolarzy.

Całość wystawy będzie stanowiła piękny i ciekawy przekrój postępu swarzędzkiego rzemiosła stolarskiego.

Tegoroczna impreza IV Targów Meblowych zbiega się z uroczystością 300-letniego istnienia Swarzędza, jako miasta.

Wydawnictwa.

Przewodnik po IX Targach Wołyńskich.

Jak wiadomo w czasie od 11—25 września odbędą się w Równem IX Targi Wołyńskie.

Z okazji tych Targów zostanie wydany obszerny Przewodnik, który będzie miał również w znacznej mierze charakter informatora dla wołyńskich sfer gospodarczych.

Wystawcom przysługuje prawo do zamieszczenia odpowiedniej wzmianki w Przewodniku bezpłatnie, a obok tego przyjmuje Przewodnik ogłoszenia od wszelkich firm. Ceny ogłoszeń wahają się w granicach od 150—300 zł za stronę. Ogłoszenia ze strony członków Związku Fabrykantów w Poznaniu obliczane są z 25% rabatem.

Zainteresowane przedsiębiorstwa prosimy o szybkie zasięgnięcie szczegółowych informacyj w Związku i skierowanie zamó-

wienia na inserat za pośrednictwem Związku, lub bezpośrednio, z powołaniem się na tę notatkę. Ponadto zainteresowane przedsiębiorstwa informujemy, że w Związku Fabrykantów polecił swe usługi artysta - grafik, specjalista w projektowaniu i zdobieniu stoisk, pracujący od szeregu lat na Targach Wołyńskich.

Nazwisko i adres poda zainteresowanym Związek Fabrykantów (3476).

ROCZNIK MORSKI I KOLONIALNY 1938. Liga Morska i Kolonialna poszła za dobrym śladem Głównego Urzędu Stat. i wydała powyższą cenną pracę, ujętą na wzór Małego Rocznika. Komitetowi redakcyjnemu Rocznika Morskiego należy się szczere uznanie za szeroki dobór źródeł, za szerokie ujęcie pracy i staranne skompletowanie materiału.

Pierwszy raz mamy w Polsce do czynienia z tego rodzaju publikacją i jakkolwiek pożądane jest wyszukanie jej słabych stron, dla poprawy dalszych wydań, to jednak w sumie praca zasługuje na wysokie uznanie.

Odda ten Rocznik rzetelne usługi wszystkim, którzy z jakiegokolwiek punktu widzenia interesują się zagadnieniami morskimi.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1. — Czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna, Spółka z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2 a.
Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.